

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права

Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

Богдан КОРОБКО

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Підготовки

Бакалавра

(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми

Публічне управління та адміністрування

(назва освітньої програми)

Спеціальності

D 4 «Публічне управління та адміністрування»

(код і назва спеціальності)

Полтава
2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна теорія» для студентів спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Складена відповідно до освітньої програми «Публічне управління та адміністрування», 2025 року.

Розробник: Шевченко О.М., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, к.е.н., доцент

Погоджено

Гарант освітньої програми

 (Аліна МИРОШНИЧЕНКО)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Протокол від «28» 08 2025 року № 12

Завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, (Марина ЧИЖЕВСЬКА)
«28» 08 2025 року

Схвалено навчально-методичною комісією ННІ ФЕУП

Протокол від «29» 08 2025 року № 1

Голова навчально-методичної комісії ННІ ФЕУП (Євгенія КАРПЕНКО)
«29» 08 2025 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Форма здобуття освіти	
		денна	дистанційна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність D4 «Публічне управління та адміністрування»	Рік підготовки:	
Модулів – 1		1-й	1-й
Змістових модулів – 2		Семестр	
		2-й	2-й
Індивідуальне завдання не передбачено	Ступінь вищої освіти бакалавр	Лекції	
		20 год.	0 год.
		Практичні	
		20 год.	0 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	120 год.
Індивідуальна робота:			
0 год.			
Вид контролю:			
диференційований залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття освіти – 40/80

для дистанційної форми здобуття освіти – 0/120

2. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Економічна теорія» є формування у здобувачів фундаментальних економічних знань, логіки сучасного економічного мислення і економічної культури, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою професійною діяльністю.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» здобувачі повинні опанувати певне коло загальних освітніх компетентностей:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 7. Здатність планувати та управляти часом.

СК 10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами вивчення дисципліни «Економічна теорія» є дисципліни, що формують основу підготовки здобувачів загальної середньої освіти

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмними результатами навчання згідно освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» є наступні:

РН 1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

РН 13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.

82 – 89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній, що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	С	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній, конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усунути за допомогою викладача.	Середній, що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	Е	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.

35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний , Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання: поточний контроль, який включає усне опитування, виконання практичних завдань, виконання завдань самостійної роботи, тестування, модульний контроль – у формі тестування, виконання контрольних робіт для дистанційної форми здобуття освіти та підсумковий контроль – диференційований залік.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки та функціонування ринкової системи

Тема 1. Предмет, функції і методи економічної теорії

Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Сучасні напрямки, школи і течії економічної теорії. Предмет дослідження в економічній теорії. Різні підходи до його визначення і аналізу різними школами. Складові частини сучасної економічної теорії.

Економічні категорії, закони і принципи. Система економічних законів. Пізнання та використання економічних законів. Методологічні аспекти механізму дії і використання економічних законів людьми.

Функції економічної теорії. Місце економічної теорії в системі конкретно-економічних наук. Метод абстракції. Єдність абстрактного і конкретного. Методи аналізу та синтезу. Математичні і статистичні методи та поєднання кількісного і якісного аналізу. Системність та єдність логічного та історичного аналізу. Методи індукції і дедукції.

Практичне заняття № 1.

Тема 2. Економічна система суспільства. Відносини власності

Економічна система, її сутність та структурні елементи. Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи. Економічні відносини як суспільна форма і спосіб організації економічної системи. Типи і еволюція суспільних систем.

Формаційний та цивілізаційний підходи до процесів суспільного розвитку. Об'єктивні основи розвитку людської цивілізації. Етапи розвитку та гуманістична спрямованість цивілізаційного процесу.

Власність як економічна категорія. Місце та роль власності в економічній системі. Суб'єкти та об'єкти власності. Види і форми власності. Плюралізм форм власності в ринковій економіці.

Практичне заняття № 2.

Тема 3. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція

Виробництво як основа життя та розвитку суспільства. Процес праці і процес виробництва. Суспільне виробництво і відтворення. Основні фактори суспільного виробництва та їх взаємозв'язок.

Загальні форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне, їх суть та основні риси. Умови виникнення товарного виробництва. Проста і розвинена форма товарного виробництва, їх спільні риси та відмінності. Товарне виробництво як основа ринкової економіки та його роль в економічному розвитку суспільства.

Товар як фундаментальна категорія товарного виробництва. Вартість, споживна вартість та цінність товару. Альтернативні теорії формування вартості товарів та послуг. Закон вартості, його сутність та функції.

Гроші як субстанціональна категорія ринкового господарства та розвинута форма товарних відносин. Концепції виникнення та суть грошей. Специфіка вартості грошей. Функції грошей та їх еволюція. Грошовий обіг і його закони.

Практичне заняття № 3.

Тема 4. Ринкова економіка: суть, функції і структура.

Теоретичні засади становлення ринкових відносин. Ринкове господарство як невід'ємний компонент товарного виробництва. Об'єктивні передумови виникнення ринку.

Сучасний ринок, його сутність, види і структура. Функції ринку: відтворювальна, регулююча, стимулююча та контролююча. Основні суб'єкти ринкової економіки. Цілі та функції підприємства. Організаційні та правові форми підприємства та їх класифікація. Господарські товариства. Закон попиту і пропозиції. Попит і пропозиція як елементи ринку. Взаємодія попиту і пропозиції з ціною. Еластичність попиту і пропозиції.

Практичне заняття № 4.

Тема 5. Монополія та конкуренція в ринковій економіці

Конкуренція і монополізм як основоположні атрибути ринкової економіки. Сутність і генезис економічної конкуренції. Всеохоплюючий характер конкуренції. Економічний закон конкуренції.

Сутність, витоки та види монополізму. Організаційні форми монополістичних структур. Види конкуренції. Досконала або вільна і недосконала конкуренція. Типи ринків недосконалої конкуренції: чиста монополія, монополістична конкуренція, олігополія. Цінова та нецінова конкуренція. Монопольні ціни.

Галузеві олігополістичні ринкові ситуації. Основні риси олігополістичної конкуренції. Неціновий характер і основні засоби олігополістичної конкуренції. Монопольна влада. Недоліки надмірної монополізації економіки. Антимонопольна політика і антимонопольне законодавство. Антимонопольна політика в Україні.

Практичне заняття № 5.

Змістовий модуль 2. Основи мікроекономіки та макроекономіки

Тема 6. Підприємство і підприємництво в ринковій економіці. Витрати виробництва і прибуток

Підприємство, фірма як основна мікроекономічна ланка країни та головна сфера ринкової трансформації її економіки. Організаційно-правові форми підприємств. Функції підприємства. Суть підприємництва та умови його існування. Види та суб'єкти підприємницької діяльності. Форми підприємства. Підприємництво і бізнес.

Сутність витрат виробництва. Класифікація витрат виробництва в ринковій економіці: зовнішні і внутрішні; постійні та змінні; витрати в короткому та довгому періоді; граничні витрати; середні витрати; валові витрати. Собівартість продукції, її види та структура. Шляхи зниження собівартості. Прибуток: сутність та функції. Теорії прибутку. Бухгалтерський, економічний і нормальний прибуток.

Практичне заняття № 6.

Тема 7. Національна економіка. Основні макроекономічні показники

Національна економіка: суть і ознаки. Сектори національної економіки.

Основні макроекономічні показники. Валовий внутрішній продукт (ВВП) та валовий національний продукт (ВНП): їх розрахунок та використання.

Практичне заняття № 7.

Тема 8. Економічне зростання та макроекономічна нестабільність

Економічне зростання, його суть, типи і фактори. Джерела економічного зростання. Макроекономічна нестабільність і нерівномірність економічного розвитку. Економічні (ділові) цикли. Типи циклів. Теорії циклічних коливань. Циклічні коливання та їх види. Циклічність розвитку економіки. Економічні кризи. Інфляція, її суть та причини. Антиінфляційна політика. Безробіття, його причини, типи та наслідки.

Практичне заняття № 8.

Тема 9. Доходи, їх джерела та розподіл. Зайнятість і відтворення робочої сили

Сутність доходу як економічної категорії. Доходи населення, їх види та джерела формування. Сутність та механізм розподілу доходів. Функціональний та персональний розподіл доходів. Заробітна плата: як ціна товару «робоча сила» та форма розподілу за результатами праці. Форми та системи заробітної плати.

Сімейні доходи, їх структура та використання. Заощадження як необхідний елемент в структурі сімейних доходів. Номінальні та реальні доходи. Диференціація доходів та її межі. Крива Лоренца. Соціальні аспекти економічних відносин. Рівень та якість життя населення. Прожитковий мінімум.

Зайнятість, її суть і форми. Сутність та фактори розширеного відтворення робочої сили. Роль держави у регулюванні зайнятості та відтворенні робочої сили.

Практичне заняття № 9.

Тема 10. Світове господарство та його еволюція

Сутність, етапи становлення та основні риси світового господарства. Сучасна структура світового господарства. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства. Міжнародна економічна інтеграція та її організаційні форми. Світова торгівля: сутність та структура. Всесвітній ринок товарів і послуг. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі. Торговельна політика, її види та інструменти. Теорія порівняльних витрат. Торговельний і платіжний баланс. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі. Міжнародні кредитні відносини і механізм їх регулювання. Міграція населення і світовий ринок праці. Сутність і причини, форми і тенденції розвитку міграції робочої сили. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.

Практичне заняття № 10.

8. Структура навчальної дисципліни

а) для денної форми здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки та функціонування ринкової системи						
Тема 1. Предмет, функції і методи економічної теорії	12	2	2			8
Тема 2. Економічна система суспільства. Відносини власності	12	2	2			8
Тема 3. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція	12	2	2			8
Тема 4. Ринкова економіка: суть, функції і структура	12	2	2			8
Тема 5. Монополія та конкуренція в ринковій економіці	12	2	2			8
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10			40
Змістовий модуль 2. Основи мікроекономіки та макроекономіки						
Тема 6. Підприємство і підприємництво в ринковій економіці. Витрати виробництва і прибуток	12	2	2			8
Тема 7. Національна економіка. Основні макроекономічні показники.	12	2	2			8
Тема 8. Економічне зростання та макроекономічна нестабільність	12	2	2			8
Тема 9. Доходи, їх джерела та розподіл. Зайнятість і відтворення робочої сили	12	2	2			8
Тема 10. Світове господарство та його еволюція	12	2	2			8
Разом за змістовим модулем 2	60	10	10			40
<i>Усього годин</i>	<i>120</i>	<i>20</i>	<i>20</i>			<i>80</i>

б) для дистанційної форми здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					усього
	дистанційна форма					
	у тому числі					
	л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки та функціонування ринкової системи						
Тема 1. Предмет, функції і методи економічної теорії	12					12
Тема 2. Економічна система суспільства. Відносини власності	12					12
Тема 3. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція	12					12
Тема 4. Ринкова економіка: суть, функції і структура	12					12
Тема 5. Монополія та конкуренція в ринковій економіці	12					12
Разом за змістовим модулем 1	60					60
Змістовий модуль 2. Основи мікроекономіки та макроекономіки						
Тема 6. Підприємство і підприємництво в ринковій економіці. Витрати виробництва і прибуток	12					12
Тема 7. Національна економіка. Основні макроекономічні показники.	12					12
Тема 8. Економічне зростання та макроекономічна нестабільність	12					12
Тема 9. Доходи, їх джерела та розподіл. Зайнятість і відтворення робочої сили	12					12
Тема 10. Світове господарство та його еволюція	12					12
Разом за змістовим модулем 2	60					60
<i>Усього годин</i>	<i>120</i>					<i>120</i>

9. Перелік питань для семінарських занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин	
	для денної форми	для дистанційної форми
Семінарські заняття не передбачені		

10. Перелік питань для практичних занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин	
	для денної форми	для дистанційної форми
Практичне заняття 1. Предмет, функції і методи еко		-

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин	
	для денної форми	для дистанційної форми
теорії 1. Основні етапи розвитку економічної теорії. 2. Предмет і функції економічної теорії. 3. Основні методи пізнання соціально-економічних процесів. 4. Економічні закони та категорії.	2	
Практичне заняття 2. Економічна система суспільства. Відносини власності 1. Економічна система: її сутність та структурні елементи. 2. Типи й еволюція економічних систем. Формаційний і цивілізаційний підходи до типізації суспільства. 3. Власність як основа економічної системи. 4. Типи, види та форми власності.	2	-
Практичне заняття 3. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція 1. Виробництво як основа життя та розвитку суспільства. 2. Основні фактори суспільного виробництва та їх взаємозв'язок. 3. Загальні форми організації суспільного виробництва. 4. Товар та його властивості. Закон вартості та його сутність. 5. Виникнення, суть та функції грошей	2	-
Практичне заняття 4. Ринкова економіка: суть, функції і структура 1. Сучасний ринок, його сутність, види і структура. 2. Попит та фактори, що на нього впливають. Закон попиту. 3. Пропозиція та фактори впливу на неї. Закон пропозиції. 4. Теорія ринкової рівноваги.	2	-
Практичне заняття 5. Монополія та конкуренція в ринковій економіці 1. Сутність і генезис економічної конкуренції. Види конкуренції. 2. Сутність, витоки та види монополізму. Організаційні форми монополістичних структур. 3. Антимонополістична політика і антимонополістичне законодавство	2	-
Практичне заняття 6. Підприємство і підприємництво в ринковій економіці. Витрати виробництва і прибуток 1. Підприємство, фірма як основна мікроекономічна ланка ринкової економіки. 2. Організаційно-правові форми підприємств та принципи їх діяльності. 3. Суть підприємництва та умови його існування. 4. Витрати виробництва, їх структура та класифікація. 5. Доход і прибуток фірми. Теорії прибутку.	2	-

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин	
	для денної форми	для дистанційної форми
Практичне заняття 7. Національна економіка. Основні макроекономічні показники 1. Національна економіка: суть і ознаки. Сектори національної економіки 2. Основні макроекономічні показники та методи розрахунку 3. Національне багатство: сутність, структура та проблеми його відтворення.	2	-
Тема 8. Економічне зростання та макроекономічна нестабільність 1. Суть та типи економічного зростання. Характерні риси сучасного економічного зростання. 2. Циклічність як закономірність ринкової економіки. 3. Види економічних циклів. Теорії циклічності розвитку. 4. Безробіття, його причини, типи та наслідки. Закон Оукена та втрати економіки від циклічного безробіття. 5. Інфляція, її суть та причини. Антиінфляційна політика.	2	-
Практичне заняття 9. Доходи та їх джерела. Зайнятість та відтворення робочої сили 1. Сутність доходу як економічної категорії. 2. Доходи населення, їх види та джерела формування. 3. Заробітна плата: сутність, форми та система заробітної плати 4. Диференціація доходів населення. Прожитковий мінімум. Бідність. Системи соціального захисту населення. 5. Зайнятість, її сутність, і форми. Роль держави у регулюванні зайнятості та відтворення робочої сили.	2	-
Практичне заняття 10. Світове господарство та його еволюція 1. Світове господарство: суть та основні етапи розвитку. 2. Міжнародний поділ праці і міжнародна економічна інтеграція. Теорія порівняльних витрат. 3. Основні форми міжнародних економічних відносин.	2	
Усього	20	0

11. Перелік питань для лабораторних занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин	
	для денної форми	для дистанційної форми
Лабораторні заняття не передбачені		

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи здобувача є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з економічними та літературними джерелами, складати

конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

- ~ Види самостійної роботи здобувача:
- ~ опрацювання лекційного матеріалу;
- ~ підготовка до практичних занять;
- ~ відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- ~ виконання контрольних робіт для студентів дистанційної форми здобуття освіти;
- ~ підготовка до складання диференційованого заліку.

**Питання
для самостійного вивчення навчальної дисципліни**

№ з/п	Назва питань	Кількість годин	
		для денної форми	для дистанційної форми
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки та функціонування ринкової системи			
Тема 1. Предмет, функції і методи економічної теорії			
1	Спільні та відмінні риси між економічною теорією і економіксом.	4	6
2	Роль економічної теорії як науки в сучасних умовах.	4	6
Тема 2. Економічна система суспільства. Відносини власності			
3	Обґрунтуйте, чому майбутнє саме за змішаною системою	2	3
4	Новітні тенденції у розвитку відносин власності.	2	3
5	Основні моделі національні сучасної ринкової економіки.	2	3
6	Процеси роздержавлення та приватизації власності.	2	3
Тема 3. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція			
7	Сучасні фактори виробництва	2	3
8	Особливість перетворення сфери послуг в одну із основних сфер людської діяльності	2	3
9	Характерні риси розвитку товарного виробництва в сучасних умовах	2	3
10	Грошова система, її основні елементи та типи	2	3
Тема 4. Ринкова економіка: суть, функції і структура			
11	Сучасні риси ринкової економіка в умовах глобалізації та цифровізації	2	3
12	Переваги та недоліки ринкової економіка з точки зору ефективності та соціальної справедливості	2	3
13	Ринок і план: діалектика співвідношення	2	3
14	Ринковий механізм та межі його дії	2	3
Тема 5. Монополія та конкуренція в ринковій економіці			
15	Взаємозв'язок і протилежність між монополією і конкуренцією	2	3
16	Наслідки монополізму для економіки	2	3
17	Особливості механізму антимонопольної політики в Україні.	2	3
18	Природні монополії: причини виникнення та особливості державного регулювання	2	3
Змістовий модуль 2. Основи мікроекономіки та макроекономіки			
Тема 6. Підприємство і підприємництво в ринковій економіці. Витрати виробництва і			

№ з/п	Назва питань	Кількість годин	
		для денної форми	для дистанційної форми
прибуток			
19	У чому різниця між поняттям «підприємство» та «підприємство»	2	3
20	Роль малого бізнесу в ринковій економіці	2	3
21	Вплив факторів на формування прибутку підприємства.	2	3
22	Взаємозв'язок між витратами виробництва та пропозицією підприємства на ринку	2	3
Тема 7. Національна економіка. Основні макроекономічні показники			
23	Система національних рахунків (СНР) як основний інструмент вимірювання макроекономічних показників	2	3
24	Різниця поняття «номінальний» ВВП та «реальний» ВВП	2	3
25	Суть та відмінність ВВП та ВНП	2	3
26	Національне багатство: сутність, структура, джерела, зростання.	2	3
Тема 8. Економічне зростання та макроекономічна нестабільність			
27	Концептуальні відмінності між економічним зростанням та економічним розвитком	2	3
28	Роль цифровізації та зеленої економіки у забезпеченні стійкого економічного зростання	2	3
29	Взаємозв'язок між безробіттям та економічним зростанням	2	3
30	Чи можливе одночасне досягнення високого економічного зростання та макроекономічної стабільності	2	3
Тема 9. Доходи та їх джерела. Зайнятість та відтворення робочої сили			
31	Основні інструменти впливу на зменшення диференціації доходів у суспільстві	2	3
32	Доходи та витрати держави. Державний бюджет.	2	3
33	Проблеми нерівності доходів у сучасній економіці	2	3
34	Вплив демографічних змін на ринок праці та систему соціального забезпечення.	2	3
Тема 10. Світове господарство та його еволюція			
35	Вплив транснаціональних корпорацій (ТНК) на структуру світового господарства та економічний суверенітет країн	2	3
36	Роль міжнародних організацій у регулюванні світових економічних процесів	2	3
37	Оцініть перспективи України у світовому господарстві в умовах повоєнного відновлення та євроінтеграції	2	3
38	Еволюція форм міжнародних економічних відносин та вплив факторів на їх розвиток	2	3
	Разом	80	120

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання. Словесні і наочні використовуються під час лекцій та практичних занять.

Під час проведення лекцій використовуються такі словесні методи як розповідь, пояснення та наочні методи: ілюстрація, демонстрація.

Під час проведення практичних занять застосовуються наочні спостереження та словесні бесіди: вступні, поточні, репродуктивні, евристичні, підсумкові; здобувачами виконуються вправи: тестові, усні.

У процесі викладання дисципліни «Економічної теорії» використовуються мультимедійне обладнання, онлайн-платформа Moodle. Для формування у студентів soft skills застосовуються методи навчання, зокрема: робота в малих групах – сприяє розвитку командної взаємодії та вмінню розподіляти ролі в економічному аналізі; дебати та дискусії – стимулюють критичне мислення й уміння аргументувати економічні позиції; презентації результатів досліджень – формують навички публічного виступу, самопрезентації та візуалізації даних.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєннями студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом усного опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, виконання практичних завдань, оцінювання виконання студентами самостійної роботи, проведення тестування. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому занятті.

Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення у формі тестування, проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів.

Виконання контрольної роботи для дистанційної форми навчання має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь. Контрольна робота виконується студентом самостійно в електронному форматі (Word, PDF, Google Docs тощо) та подається через систему дистанційного навчання з фіксацією часу здачі. Форми контрольної роботи можуть включати: теоретичні питання з розгорнутою відповіддю, порівняльний аналіз джерел, розв'язання практичних задач, підготовку міні-дослідження чи презентації. Оцінювання здійснюється викладачем дистанційно з обов'язковим наданням детального зворотного зв'язку; для запобігання плагіату застосовуються інструменти перевірки оригінальності.

Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового диференційованого заліку.

16. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Схема нарахування балів* для денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни
«Економічна теорія» за видами робіт

Види робіт/контролю	Перелік тем									
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10
	Практичне заняття									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Опитування	1	1	1	1		1	1	1	1	
Тестування	1	1	1	1		1	1	1	1	
Виконання практичних завдань	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Виконання завдань самостійної роботи	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Модульний контроль					2					2
Всього за темами	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Диференційований залік	30									
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100									

*В таблиці вказана максимальна кількість балів, які можна набрати за видами робіт

Нарахування балів* для дистанційної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни
«Економічна теорія» за видами робіт

Види робіт/контролю	Перелік тем									
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10
Виконання контрольної роботи завдань				5					5	
Виконання завдань самостійної роботи	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Всього за темами	6	6	6	11	6	6	6	6	11	6
Диференційований залік	30									
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100									

*В таблиці вказана максимальна кількість балів, які можна набрати за видами робіт

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали для денної форми здобуття освіти	Критерії оцінювання
1	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
0.5	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Оцінювання тестування для денної форми:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($0,1 \times 10 = 1$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали для денної форми здобуття освіти	Критерії оцінювання
2	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено висновки, в яких відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
1	Виконано завдання практичної роботи із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, оформлено висновки, які частково розкривають практичне завдання.
0	Не виконано практичну роботу або виконано із суттєвими помилками.

Виконання контрольних робіт для дистанційної форми роботи

Бали	Критерії оцінювання
5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
2,5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, містить помилки та неточності, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали для		Критерії оцінювання
денної форми здобуття освіти	дистанційної форми здобуття освіти	
4	6	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
2	3	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, містить помилки та неточності, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами складання диференційованого заліку у формі тестування

№	Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1	Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (1×30=30), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Правила оцінювання знань здобувачів

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

при семестровому контролі у вигляді диференційованого заліку на поточний контроль може бути відведено від 70 до 100 балів (для допуску до диференційованого заліку необхідно мати не менше 35 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином:

- робота на практичних заняттях (усті відповіді на практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять), виконання контрольних робіт для дистанційної форми здобуття освіти – до 70 балів.

Присутність на лекціях і практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка»

17. Методичне забезпечення

1. Дубіщев В.П., Шевченко О.М. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Економічна теорія» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2024 р.

2. Дубіщев В.П., Курс лекцій з дисципліни «Економічна теорія» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2025 р.

3. Дубіщев В.П., Методичні рекомендації для написання контрольної роботи навчальної дисципліни «Економічна теорія» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування», дистанційної форми навчання. Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2025 р.

14. Рекомендована література

Базова

1. Mankiw N. G. Principles of Economics : 9th Edition Boston: Cengage Learning, 2022. P. 816.

2. Андрющенко А.М. Економічна теорія: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 520 с.

3. Білецька Л., Савич В., Білецький О. Економічна теорія. Політекономія, мікроекономіка, макроекономіка. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 688 с.

4. Бойда С. В., Колосінська М.І., Белей С. І. Економічна теорія : навч. посіб. Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ : Рута, 2021. 199 с.

5. Галушка З.І., Бойда С.В., Клевчак Л.Л. Мікро- та макроекономіка: теорія і практика: підручник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2024. 388 с.

6. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність : підручник / Е. М. Забарна, О. М. Козакова, Н. О. Задорожнюк та ін. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 412 с.

7. Забарна Е.М., Козакова О.М., Задорожнюк Н.О. та ін. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність: підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 412 с.

8. Мащенко М.А., Бріль М. С, Кліменко О. М. Економічна теорія : навч. посіб. / за ред. М. А. Мащенка. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 266 с.

9. Основи економічної теорії. Підручник. Затв. МОН України Круш П.В. та ін. тв. обкл. ст. 448. 2023 р.

10. Пилипенко Г.М., Пилипенко Ю. І. Економічна теорія. навч. посіб. Нац. техн. ун-т. Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2022. 196 с.

Допоміжна

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.
2. Економічна теорія : підручник /за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
3. Економічна теорія: Політекономія: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. 9-те вид., перероблене і доповнене. К.: Знання, 2015. 710 с. (Класичний університетський підручник)
4. Olena Shevchenko, Ievgen Ovcharenko, Olga Khodakivska, Larysa Sukhomlyn, Iryna Lemeshenko, Andrii Martynov, ryna Hnatenko, Sergiy Michkivskyy, Liudmyla Bilyavska Spatial organization management: Modeling the functioning of ecoclusters in the context of globalization. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 2022. Vol. 40, pp. 351-356.
5. Шевченко О.М., Гук О.В., Мохонько Г.А., Старченко І.Ю. Адаптивний механізм конкурентного управління фінансовою безпекою інноваційно орієнтованого підприємства в контексті діджиталізації. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2023. № 1 (260). С. 59-66.
6. Shevchenko O.M., Selezhen O.M., Skrypnyk V.V., Alekseienco A.S. Forecasting analysis of economic activity of innovative industrial enterprises in the system of social responsibility of business, international marketing and cost management *Формування ринкових відносин в Україні*. 2024. №1 (260). Р. 51-59.
7. Shevchenko, O., Dotsiuk, S., Chikov, I., Gerasymchuk, N., Demydova, M. Evaluation of the institutional development of innovative activities to ensure the economy of the state. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2024. №3. Р. 171–180.
8. Dubishev V., Forecasting the impact of financial decentralization in the formation of the budget of Poltava region on the basis of adaptive models Dubishev V., Kudinov O. *Економіка і регіон*. 2021. № 1 (80). С. 39–48.
9. Дубішев В.П. Рушійні сили економічних систем в умовах формування інвайронментальної безпеки. *Економіка і регіон*. 2023. № 2.
10. Dubishev V., Forecasting the impact of financial decentralization in the formation of the budget of Poltava region on the basis of adaptive models Dubishev V., Kudinov O. *Економіка і регіон*. 2021. № 1 (80). С. 39–48.
11. Viktor Dubishchev. Assessment of the efficiency of the implementation of the competitive strategy of logistic activity management of agricultural enterprises in the conditions of the online market./ Nataliia Makarenko, Olena Lozhachevska, Tamara Navrotska, Olga Melnyk, Olena Naholiuk, Oleksii Prokopenko, Larysa Kapinus/ *Journal of Hygienic Engineering and Design*, Vol. 40, 2022, pp. 312-319.
12. Дубішев В.П. Рушійні сили економічних систем в умовах формування інвайронментальної безпеки. *Економіка і регіон*. 2023. № 2.

15. Інформаційні ресурси

1. Дистанційний курс навчальної дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування». Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2024. (Інтернет-ресурс дистанційного навчання, URL: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=7359>).